הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

פא.

לא תימא ליה לאבוך הכי דתניא [6]הרי שהיה אביו עובר על דברי תורה לא יאמר לו אבא עברת על דברי תורה אלא אומר לו אבא כך כתיב בתורה סוף סוף היינו הך אלא אומר לו אבא [7]מקרא כתוב בתורה כך [8](הוא): **מתני'** [9]מי שנתחייב בשתי מיתות בית דין נידון בחמורה [1]עבר עבירה שנתחייב שתי מיתות נידון בחמורה ר' יוסי אומר נידון בזיקה הראשונה שבאה עליו: **גמ'** פשיטא אלא איתגורי איתגור אמר רבא [2]הכא במאי עסקינן כגון שעבר עבירה קלה וגנגמר דינו על עבירה קלה וחזר ועבר עבירה חמורה סלקא דעתא אמינא כיון דנגמר דינו לעבירה קלה האי גברא קטילא הוא קמ"ל בעא מניה [3](אבוה) דרב יוסף בר חמא מרבה בר נתן מנא הא מילתא דאמור רבנן מי שנתחייב שתי מיתות ב"ד נידון בחמורה דכתיב [4]והוליד בן פריץ שופך דם [וגו'] אל ההרים אכל ואת אשת רעהו טמא ואל הגלולים נשא עיניו והוליד בן פריץ שופך דם בסייף את אשת רעהו טימא זו אשת איש בחנק ואל הגלולים נשא עיניו זו עבודת כוכבים בסקילה וכתיב [5]מות יומת דמיו בו יהיה בסקילה מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אימא כולהו בסקילה והוליד בן פריץ שופך דם זה בן סורר ומורה דבסקילה אשת רעהו טמא זו נערה המאורסה דבסקילה ואל הגלולים נשא עיניו זו עבודת כוכבים דבסקילה א"כ מאי קמ"ל יחזקאל דילמא תורה קא מהדר א"כ איבעי ליה לאהדורה כי היכי דאהדרה משה רבינו דרש רב אחא בר' חנינא מאי דכתיב [6]אל ההרים לא אכל שלא אכל [א] בזכות אבותיו ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל שלא הלך בקומה זקופה ואת אשת רעהו לא טימא [7]שלא ירד לאומנות חבירו ואל אשה נדה לא קירב [8] שלא נהנה מקופה של צדקה וכתיב [9]צדיק הוא חיה יחיה [10]כשהיה רבן גמליאל מגיע למקרא הזה היה בוכה ואמר מאן דעביד לכולהו הוא דחיי בחדא מינייהו לא א"ל ר"ע אלא מעתה [5]אל תטמאו בכל אלה הכי נמי בכולהו אין בחדא מינייהו לא אלא באחת מכל אלה הכי נמי באחת מכל אלה: עבר עבירה: [11]תניא כיצד אמר רבי יוסי נידון בזיקה ראשונה הבאה עליו חמותו ונעשית אשת איש נידון בחמותו אשת איש ונעשית חמותו נידון באשת איש אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא חמותו ונעשית אשת איש נידון בחמותו לידון נמי אאיסור אשת איש דהא [12]אמר ר' אבהו מודה ר' יוסי באיסור מוסיף אמר

מודה ר' יוסי דאסור חל על אסור מגו דחייל אכולא עלמא שהיתה מותרת להם עד עכשיו חייל נמי אהאי ואע"פ שאסורה לו ועומדת: אמר

מנא דאית ליה עבירות מחזקות בגרייתא דבסמוך דקתני התרו בו ושתק התרו בו והרכין ראשו דהתם מלקות ליכא מכל מקום משמע ליה דמתני' סברה מלקות מחזקות מדקתני מי שלקה אי נמי קסבר כיפה צריכה התראה ועד דמחזק בתרי או בתלת אין מתרין בו לכיפה הלכך אם אימא דבתלת זימני הוא חזקה עד רביעית אין כופין אותו לכיפה כדמוכח בסמוך וקתני תימה אמאי מתרין בו לכיפה בשניה לר' ובשלישית לרשב"ג שאם יעבור אחר כך יהא מוחזק ויכניסוהו לכיפה ויש לומר דאין מתייבו כיפה עד שיהא מוחזק לעבור בהתראת מלקות הלכך אי מתרינן ביה אכיפה לחודה לא סגי בהכי ואי מתרינן ביה אמלקות ואכיפה הא לא עבדינן ביה תרתי: ומר

דלא ידעינן אי טריפה הוה אי שלם הוה ועוד י"ל דהוה ליה קבוע וכל קבוע כמחלה על מחלה דמי ופטור מדאוריימא דספק נפשות להקל וכ"ת מיכבשינהו וניימא כל דפרים אי אתה רשאי לאומשכו להמיר עליו ועוד גזירה שמא יקח מן הקבוע והא דפריך בגמ' מיפוק ליה דרובא נפקלין ניהו ה"פ לכל הפחות לא גרע משוס דרובא נפקלין:

איתגורי איתגור. וא"ת בפרק אלו נערות (כתובות לב.) דליף ממובל בחבירו לכל היכא דאיכא ממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי ופריך מה לחובל בחבירו שכן מייב בה' דברים ואי ממונא קולא הוא שכן הומר מכללו בב"ד והשתא אין יתכן לומר דקולא הוא אם כן איתגורי איתגור וי"ל דשאני התם משום דתם רחמנא אהפסד ממונו של חבירו: **ונגמר** דינו לעבירה קלה וכו'. תימה ואמאי נדון בחמורה הא הוא לה עדות שאי אתה יכול להזימה דאי מיתזמי קהדי בתראי לא מיקטלי כיון דכלאו קהדותייהו נגרא בר קטלא הוא כדמוכח בפ"ק דמכות (דף ה.) גבי באו שנים ואמרו בחד בשבת נגמר דינו של פלוני וכו' וי"ל דהכא מיירי כגון דהך עבירה שניה עבר בפני ב"ד דאפילו בעדות שאי אתה יכול להזימה מחייבינן ליה לעילא בטריפה משוס וכערת הרע ועוד יש לומר כיון דאי מיתזמי קמאי או מיתכחשי מהני קהדותייהו דבתראי עדות שאתה יכול להזימה קרינן ביה: **וכתיב** דמיו בו יהיה בסקילה. מכאן קשה לפי' הקונטו' דברים איזהו נשך (ב"מ פא: ושם) דאמרי' הוקשו מלוי רבית לשופכי דמים דכתיב הכא בנשך נתן ופירש שם בקונטרס דדמיו בו יהיה משמע דמיס שפך שהעני את מחבירו ומת כרעב עליו ישובו ולא יתכן כלל דהא לסקילה אמיל הכא בשמעתין ובאוב וידעוני דכתיב דמיהם בם ובכמה דוכתי כולם לסקילה אמיין ונראה דדרש מדכתיב הכא והוליד בן פריץ וגו' ובכל הספרים גרסי' בפ"ק דתמורה (דף ו:) וסמיך ליה והוליד בן פריץ: **נדון** בזיקה ראשונה. לאו מילתא דפסיקא היא דהא ממותו ונעשית אשת אב איסור מוסיף הוא אי אית ליה אחין ולמאן דאמר סקילה חמורה נידון באשת אב:

לידון נמי באיסורא דאשת איש. לענין קרבן קא פריך שיתחייב ב' חטאות בשוגג אי נמי אם התרו בו משוס אמותו ורבה מהדר ליה דבמזיד אירי ובהתרו בו משוס שניהם: **דאמר** רבי אבהו מודה ר' יוסי באיסור מוסיף. אע"ג דבפ' ד' אחין (יבמות דף לב: ושם) משמע דלא קיימא לבסוף מ"מ אמת הוא כדאי' בפרק אמרו לו (כריתות דף יד: ושם): (שיר לע"ב) **אפילו** תימא רבי שמעון בן גמליאל קסבר עבירות מחזקות. תימה דבסוף פרק הבא על יבמתו (יבמות סד: ושם) אמרינן נשואין ומלקות כרבי משוס דתתם לן תנא כוותיה דמי שלקה ושנה וכו' וי"ל דרב יוסף דהתם סבר מלקות מחזקות ואע"ג דאשכחן

מסורת הש"ס

א) [קידושין לב.], ב) רש"ל מ"ז, ג) [לעיל לז: ; יבמות לב. כריתות יד:], ד) [יבמות לגיות אחות], ה) [מכות כד.], ו) [בפסוק: יקרבו], ז) סס כד:, ח) יבמות לב. כריתות יד. [תמורה יד.] [תוספתא פי"ב], ט) [יבמות לב: כריתות יד:], י) [לעיל נד.], כ) [וע"ע תוס' חולין יא: בד"ה לאחוס דלמא וכו' ותוס' יבמות ע"ח. סוף ד"ה אפילו אחת], ל) [ועי' תוס' כתובות לו: ד"ה ומדלא], מ) [דף עח.].

תורה אור השלם

1. והוליד בן פריץ שפך דם ועשה את מאחד מאלה: והוא את כל אלה לא עשה כי גם אל ההרים אכל ואת אשת רעהו טמא: עני ואביון הונה גזלות גזל חבל לא ישיב ואל הגלולים נשא עיניו תועבה עשה: יחזקאל יח יא-יב

2. בנשך נתן ותרבית לקח הֲחָיֹ לא יחיה את כל התועבות האלה עשה מות יומת דמיו בו יהיה: יחזקאל יח יג

3. אל ההרים לא אכל ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל ואת אשת רעהו לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב: יחזקאל יח ו

4. בחקותי יהלך ומשפטי שמר לעשות אמת צדיק הוא חיה יחיה נאם אדני אלהים: יחזקאל יח ט

5. אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם: ויקרא יח כד

הגהות הגר"א

(א) בזכות אבות. ברש"ס קו על תיבת בזכות וכ"כ בשבילי:

מוסף רש"י

לא תימא ליה לאבוך הכי. לחודיעו שחאוס שהוא טועה, דקאמרת ליה לא תתנייה הכי (קדושין לב.). היינו הך. והכי היא כלומר לו אבא [אבא] (שם). מקרא כתוב בתורה כך. ולומר לו המקרא כמו שהוא כתוב והוא עלמו יכין שטעה (שם). מי שנתחייב שתי מיתות. כגון ממותו והיא אשת איש, לאמותו שריפה ולאשת איש חנק (יבמות לב.) ושריפה חמורה מחנק (כריתות יד:). נידון בחמורה. כשריפה (יבמות שם). שלא אכל בזכות אבותיו. שלא נתפרנס מכחם אבות, שלא הולרך לכך לפי שהוא לדיק (שבת יג.). נידון באשת איש. ואע"ג דקיל הוא (שם).

עין משפט נר מצוה

נא א מי' פ"ו מהל' ממרים הל' יא סמג עשין שמ טוש"ע י"ד סי' רמ סעיף יא:

נב ב ג ד מי' פי"ב מהל' סנהדרין הלכה ד סמג עשין לט:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com